

Đạo Phật nhập thế đồng hành cùng sự phát triển của dân tộc trong kỷ nguyên mới

ISSN: 2734-9195 10:10 21/01/2026

Phật giáo cũng đã tích cực góp phần cùng nhân dân xây dựng đất nước Việt Nam vững mạnh, hùng cường, đặc biệt đã góp phần giáo dục tín đồ Phật tử trẻ cũng như giới trẻ trong cộng đồng phát huy truyền thống yêu nước, trau dồi đạo đức, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc.

Tác giả: **ThS. Nguyễn Thị Tô Hoài (1)**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Dẫn nhập

Vài thập niên gần đây, việc thăm viếng nhà chùa, đi chùa lễ Phật đã trở thành nhu cầu phổ biến trong đời sống tâm linh tín ngưỡng của nhân dân. Người đi lễ không còn bó hẹp trong tâm thức “trẻ vui nhà, già vui chùa” mà người trẻ đi chùa lễ Phật cũng ngày một đông hơn.

Họ đến chùa với những ước nguyện khác nhau, người đến để trải nghiệm cảnh đẹp, tham gia vào các hoạt động lễ hội, người đến cầu may, cầu tình duyên, cầu bình an cho gia đình, người thì đến với mong muốn giải tỏa áp lực cuộc sống tìm kiếm sự thanh tịnh trong tâm. Xu hướng “chữa lành” lên ngôi cũng là một trong những nguyên do “kéo” người trẻ đến với không gian thờ tự của nhà Phật ngày một nhiều hơn.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Sự có mặt của **giới trẻ** trong các hoạt động Phật sự và ở các không gian chùa chiền ngày một nhiều làm cho các thực hành văn hóa ở chùa cũng đa dạng với nhiều tiết lễ, sự lệ gắn gắn với các sinh hoạt văn hóa dân gian truyền thống hơn. Đồng thời, sự bùng nổ của khoa học và công nghệ trên thế giới cùng với việc sử dụng các thiết bị công nghệ thông minh đa dạng trong mọi lĩnh vực của đời sống xã hội cũng làm cho những thực hành sinh hoạt tôn giáo tín ngưỡng ở các ngôi chùa trở nên phong phú, đa dạng hơn. Ngay trong mỗi nhà chùa, việc giảng đạo truyền pháp và tổ chức các hoạt động Phật sự cũng đã có sự góp mặt rất nhiều của công nghệ hiện đại. Điều này không chỉ giúp cho việc quảng bá hình ảnh cho các hoạt động Phật sự mà còn giúp cho các hoạt động tôn giáo đến gần với người dân hơn, được các giới trong đó đặc biệt là giới trẻ đón nhận, tiếp cận và quan tâm nhiều hơn.

Nhu cầu đi chùa lễ Phật tăng nhanh mặt khác còn là động lực phát triển du lịch vô cùng mạnh mẽ, góp phần quan trọng vào việc thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp không khói ở nhiều địa phương. Bên cạnh đó, bước vào kỷ nguyên số, sự tham gia/có mặt của các phương tiện truyền thông hiện đại, công nghệ hiện đại còn là yếu tố quan trọng góp phần kiến tạo động lực phát triển du lịch và bảo tồn các giá trị văn hóa Phật giáo nói riêng, văn hóa của dân tộc nói chung. Điều này đòi hỏi sự tham gia rất lớn của giới trẻ bởi họ là những người có đầy đủ tiềm năng và tài năng để cùng với đạo Phật tiếp tục đồng hành cùng sự phát triển của toàn dân tộc Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Bối cảnh lịch sử

Những năm gần đây, tình hình quốc tế và trong nước có nhiều thay đổi lớn sâu sắc. Trong đó, tình hình thế giới và khu vực có nhiều diễn biến rất phức tạp, tác động trực tiếp đến nước ta, tạo ra cả thời cơ và thách thức. Hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn. Toàn cầu hoá, hội nhập quốc tế, cách mạng khoa học - công nghệ, kinh tế tri thức tiếp tục được đẩy mạnh. Châu Á - Thái Bình Dương, trong đó có khu vực Đông Nam Á đã trở thành một Cộng đồng, tiếp tục là trung tâm phát triển năng động, có vị trí địa - kinh tế - chính trị chiến lược ngày càng quan trọng; đồng thời, đây cũng là khu vực cạnh tranh chiến lược giữa một số nước lớn, có nhiều nhân tố bất ổn; tranh chấp lãnh thổ, chủ quyền biển, đảo trong khu vực và trên Biển Đông còn diễn ra gay gắt (2).

Đặc biệt, các cuộc xung đột giữa các vùng lãnh thổ ngày càng diễn biến phức tạp và khó dự báo như xung đột giữa Nga - Ukraina, xung đột Iran - Israel, xung đột biên giới Campuchia - Thái Lan gần đây cùng với các yếu tố an ninh phi truyền thống như thảm họa thiên tai do biến đổi khí hậu; xung đột sắc tộc, tôn giáo, căng thẳng thương mại, tranh chấp chủ quyền diễn ra gay gắt, tiềm ẩn nhiều nguy cơ, nhân tố bất ổn mới; khu vực Châu Á - Thái Bình Dương là nơi cạnh tranh quyết liệt của các nước lớn; các hoạt động tấn công mạng tiếp tục đe dọa sự ổn định, phát triển của nhiều quốc gia.

Năm 2021, trong bối cảnh **dịch bệnh Covid** bùng phát diện rộng toàn cầu và có ảnh hưởng sâu sắc đến tình hình chung của thế giới, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng được tổ chức. Đại hội đã đưa ra nhận định về tình hình thế giới như sau: “Trong những năm tới, dự báo tình hình thế giới và khu vực tiếp tục có nhiều thay đổi rất nhanh, phức tạp, khó lường. Hoà bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, song cũng đứng trước nhiều trở ngại, khó khăn, thách thức. Toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế tiếp tục tiến triển, nhưng cũng đang bị đe dọa bởi sự trỗi dậy của chủ nghĩa dân tộc cực đoan, cạnh tranh chiến lược, cạnh tranh kinh tế, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt. Do tác động của đại dịch Covid-19, thế giới rơi vào khủng hoảng nghiêm trọng nhiều mặt. Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư phát triển mạnh mẽ, tạo đột phá trên nhiều lĩnh vực, mang đến cả thời cơ và thách thức đối với mọi quốc gia. Các nước điều chỉnh chiến lược và phương thức phát triển nhằm thích ứng với tình hình mới. Khu vực châu Á - Thái Bình Dương tiếp tục có vị trí chiến lược ngày càng quan trọng. Tại Đông Nam Á, môi trường an ninh, tranh chấp chủ quyền trên Biển Đông còn diễn biến phức tạp. Biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh và các vấn đề an ninh phi truyền thống khác, nhất là an ninh mạng, ngày càng tác động mạnh, nhiều mặt, đe dọa nghiêm trọng đến sự phát triển ổn định, bền vững của thế giới, khu vực và đất nước ta (3).

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng cũng đã đánh giá và khẳng định những thành tựu mà đất nước đã đạt được trong chặng đường 35 năm tiến hành đổi mới đất nước dưới sự lãnh đạo của Đảng là to lớn, vĩ đại, đáng tự hào, rằng *đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay*. Đại hội cũng chỉ rõ những khó khăn, thách thức của đất nước là: “dù đạt được những thành tựu rất quan trọng, rất đáng tự hào, nhưng đất nước ta vẫn đứng trước nhiều khó khăn, thách thức và hạn chế. Tăng trưởng kinh tế chưa tương xứng với tiềm năng; 4 năm đầu của nhiệm kỳ liên tục tăng trưởng cao, nhưng năm 2020 bị suy giảm mạnh do tác động tiêu cực của dịch bệnh và thiên tai, hạn hán, bão lũ liên tiếp xảy ra. Tính tự chủ và khả năng chống chịu của nền kinh tế chưa cao. Kinh tế tập thể, hợp tác xã phần lớn có quy mô nhỏ, năng lực nội tại còn yếu. Hiệu quả hoạt động của nhiều doanh nghiệp nhà nước còn thấp. Kinh tế tư nhân trong nước, kinh tế có vốn đầu tư nước ngoài phát triển nhanh nhưng chưa thật bền vững. Công tác lãnh đạo, quản lý, bảo đảm an ninh con người, trật tự, an toàn xã hội; sử dụng tài nguyên, bảo vệ môi trường còn nhiều bất cập, gây bức xúc xã hội. Các thế lực thù địch chống phá ngày càng quyết liệt. Đấu tranh bảo vệ chủ quyền quốc gia, toàn vẹn lãnh thổ còn nhiều thách thức. Giá trị lịch sử, truyền thống văn hóa của dân tộc và con người Việt Nam chưa được phát huy đầy đủ. Năng lực tổ chức thực hiện còn hạn chế; chất lượng luật pháp, chính sách trong một số lĩnh vực còn thấp. Năng lực lãnh đạo, sức chiến đấu của nhiều tổ chức đảng, đảng viên còn chưa ngang tầm nhiệm vụ. Cơ chế kiểm soát quyền lực trong Đảng, Nhà nước chưa thật đầy đủ, đồng bộ; hiệu lực, hiệu quả chưa cao. Việc thể chế hóa, cụ thể hóa một số nghị

quyết của Đảng còn chậm; tổ chức thực hiện vẫn là khâu yếu” (4). Do đó, Đại hội nhấn mạnh rằng: “Những khó khăn, hạn chế và khuyết điểm đó đòi hỏi chúng ta phải có quyết tâm cao, nỗ lực lớn và hành động quyết liệt hơn nữa để khắc phục cho bằng được. Tuyệt đối không được chủ quan, tự mãn, mất cảnh giác” (5).

Riêng năm 2025 là năm có dấu mốc quan trọng đối với lịch sử dân tộc với rất nhiều dịp kỷ niệm các ngày lễ lớn. Đặc biệt là có nhiều thay đổi lớn trong hệ thống chính trị của đất nước, mở ra một giai đoạn chuyển mình mạnh mẽ cả về tổ chức bộ máy, nhân sự lãnh đạo và định hướng chiến lược phát triển quốc gia lên tầm cao mới, kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Đây là năm bản lề, chuẩn bị cho Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIV, với hàng loạt hoạt động rà soát, kiện toàn, sắp xếp lại đơn vị hành chính, đổi mới phương thức lãnh đạo và đẩy mạnh cải cách thể chế. Những biến chuyển này không chỉ phản ánh yêu cầu đổi mới từ thực tiễn, mà còn cho thấy quyết tâm chính trị trong việc xây dựng một hệ thống công quyền tinh gọn, hiệu lực, hiệu quả, đáp ứng tốt hơn yêu cầu phát triển đất nước trong thời kỳ mới”. “ Tăng tốc”, có ý nghĩa quan trọng trong thực hiện các mục tiêu Nghị quyết Đại hội lần thứ 13 của Đảng, Nghị quyết Đại hội Đảng bộ các cấp; đồng thời bắt đầu triển khai các công việc chuẩn bị đại hội Đảng bộ các cấp, tiến tới đại hội lần thứ 14 của Đảng.

Cùng với những chính sách phát triển chung của toàn dân tộc thì trong nhiều năm qua, Đảng và Nhà nước cũng quan tâm đến đời sống tinh thần của người dân và tiếp tục tạo điều kiện thuận lợi cho người dân được quyền tự do lựa chọn tôn giáo, tín ngưỡng, ban hành nhiều chủ trương, chính sách thuận lợi cho người dân tham gia vào các sinh hoạt tôn giáo. Đồng thời, phát huy vai trò tích cực của các tôn giáo trong xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc, tham gia đóng góp xây dựng và phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Đối với Phật giáo, Đảng và Nhà nước những năm gần đây cũng dành nhiều sự quan tâm và tạo điều kiện cho các hoạt động Phật sự của Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Chính vì vậy, các hoạt động Phật sự ngày càng mở rộng trên cả nước đã tiếp tục phát huy chủ trương Phật giáo Việt Nam đồng hành cùng sự phát triển của lịch sử dân tộc, qua đó đưa Đạo Phật tiếp tục trở thành *tôn giáo chủ lưu* (chữ dùng của GS.Đỗ Quang Hưng) trong dòng chảy của lịch sử dân tộc Việt Nam và thu hút giới trẻ tham gia sinh hoạt Phật giáo ngày một đông hơn.

Chủ trương của Giáo hội Phật giáo Việt Nam để phát huy vai trò của giới trẻ trong việc cùng đạo Phật nhập thế và đồng hành cùng sự phát triển của

dân tộc

Những năm gần đây, nhờ vào các chủ trương chính sách của Đảng và Nhà nước về Tôn giáo nói chung, Phật giáo nói riêng nên các hoạt động Phật sự và sự tham gia xây dựng Giáo hội các cấp của tín đồ Phật tử tiếp tục được chính quyền các cấp quan tâm, hỗ trợ. Trên cơ sở đó, Giáo hội Phật giáo Việt Nam cũng đã có những chủ trương để đẩy mạnh hoạt động Phật sự không chỉ trong Giáo hội mà còn ảnh hưởng sâu sắc trong nhân dân. Giáo hội cũng tăng cường các hoạt động hoằng Pháp, đào tạo Tăng Ni trẻ, Phật tử trẻ và có nhiều chủ trương nhằm truyền bá Phật pháp, hoằng pháp và định hướng thanh thiếu niên sống theo giáo lý nhà Phật, tích cực tham gia vào các hoạt động Phật sự, cùng Phật giáo nhập thế, đẩy mạnh các hoạt động an sinh xã hội, góp phần xây dựng nước Việt Nam hùng cường vững vàng bước vào kỷ nguyên mới. Một số chủ trương lớn đã được Giáo hội đẩy mạnh thực hiện trên thực tiễn ở các cấp như:

Tổ chức các khóa tu, trại hè, khóa học Phật pháp, để qua đó khuyến khích giới trẻ sống theo Chánh pháp và tích cực giữ gìn đạo đức lối sống, góp phần xây dựng nếp sống văn hóa văn minh trong gia đình, xã hội. Xây dựng môi trường tu học, sinh hoạt lành mạnh, tạo điều kiện thuận lợi cho giới trẻ phát triển toàn diện cả về đạo đức, trí tuệ, thể chất và tinh thần.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Ngày nay, giới trẻ đang phải đối mặt với nhiều áp lực cuộc sống, từ việc học tập, tài chính, công việc cho đến việc giao lưu, kết nối với gia đình, bạn bè và duy trì các mối quan hệ. Chính vì vậy, họ kiếm tìm nhiều cách thức để “chữa lành”, thư giãn, tìm lại sự cân bằng. Trong các cách thức đó thì đi chùa, lễ Phật

đang là một xu hướng được rất nhiều người trẻ lựa chọn. Không gian chùa với các kiến trúc cổ kính, không khí trang nghiêm, thanh tịnh chính là nơi có thể giúp giới trẻ tìm lại cảm giác bình yên trong tâm hồn, gác lại những lo toan, bận bịu của cuộc sống.

Mặt khác đi chùa, lễ Phật, tham gia vào các khóa tu tập, trại hè, các khóa học Phật pháp còn là dịp giới trẻ gặp gỡ giao lưu với những người có cùng sở thích, chia sẻ kinh nghiệm và học hỏi lẫn nhau, góp phần điều chỉnh hành vi và nhận thức trong giới trẻ. Nội dung giáo dục trong các khóa tu, trại hè, các hoạt động Phật pháp dành cho thanh thiếu niên, các em nhỏ do Giáo hội Phật giáo các cấp tổ chức không chỉ là tụng kinh, thuyết giảng Phật pháp, mà qua đó còn giáo dục cho giới trẻ biết được lễ nghi, phải trái, hiếu thuận, nhân quả, báo hiếu cha mẹ, tôn sư trọng đạo, có lối sống lành mạnh, văn minh, có trách nhiệm với cộng đồng đồng xã hội.

Khuyến khích giới trẻ tham gia các hoạt động tình nguyện, từ thiện và tổ chức các hoạt động. Hiện nay, nguồn lực vật chất và tài chính cho các hoạt động cứu trợ vùng thiên tai, dịch bệnh và các hoạt động từ thiện do Giáo hội Phật giáo huy động hàng năm có quy mô ngày càng lớn và có xu hướng tăng lên. Đây chính là nguồn lực quan trọng góp phần thực hiện các chính sách an sinh xã hội mà Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã và đang hướng đến. Để duy trì hoạt động này, Giáo hội Phật giáo Việt Nam chú trọng đến việc xây dựng các câu lạc bộ Phật tử trẻ. Thông qua các câu lạc bộ sinh hoạt Phật pháp đó, Giáo hội tổ chức cho họ tham gia tích cực vào các hoạt động xã hội, từ thiện để từ đó lan tỏa những giá trị đạo đức nhân văn hướng “Thiện” của nhà Phật và huy động, khuyến khích các nguồn nhân lực trong cộng đồng, đặc biệt là giới trẻ trực tiếp tham gia vào các hoạt động cứu trợ, từ thiện do Giáo hội Phật giáo Việt Nam các cấp tổ chức.

Gần đây nhất, ngày 29/3/2022, tại Hà Nội, Trung ương Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Trung ương Hội Liên hiệp thanh niên Việt Nam đã ký kết chương trình phối hợp giai đoạn 2022 – 2025. Theo ký kết, trong giai đoạn 2022 – 2025, hai bên sẽ phối hợp vận động chức sắc, tăng ni trẻ và thanh, thiếu niên Phật giáo sống tốt đời đẹp đạo, thực hiện quyền nghĩa vụ công dân, tích cực tham gia phát triển kinh tế - xã hội, bảo đảm an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội, vận động nguồn lực, tổ chức những hoạt động an sinh xã hội trong các đối tượng thanh thiếu niên, nhi đồng và đồng bào có hoàn cảnh khó khăn.

Cụ thể, hàng năm, xây dựng ít nhất 100 nhà nhân ái, nhà văn hóa thôn, bản, mỗi công trình trị giá ít nhất 50 triệu đồng; xây dựng ít nhất 10 “Trường đẹp cho em”, mỗi công trình trị giá ít nhất 500 triệu đồng; vận động trao ít nhất 1.000

suất học bổng tặng học sinh vượt khó học tốt và 1.000 sổ bảo hiểm nhân thọ, bảo hiểm chăm sóc sức khỏe, bảo hiểm y tế tặng người có công, trẻ em và người dân có hoàn cảnh khó khăn.

*Tổ chức các hoạt động văn hóa, **nghệ thuật Phật giáo** qua đó giáo dục giới trẻ và góp phần bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc.* Thực tế hiện nay, người trẻ đến chùa không chỉ tìm cảm giác chữa lành, mà nhiều người còn đến chùa với mong muốn tìm hiểu về các giá trị lịch sử, văn hóa của dân tộc thông qua các ngôi chùa cổ. Vì vậy, với nhiều người trẻ, việc đi chùa lễ Phật không đơn thuần là sự hiếu kì hay là để tiếp xúc với các nghi lễ, phong tục, mà đó còn là cơ hội để gặp gỡ, học hỏi từ chính thế hệ đi trước. Sự tham gia của giới trẻ trong văn hóa đi chùa, lễ Phật cho thấy một tín hiệu đáng mừng và phần nào thể hiện ý thức của giới trẻ trong việc phát huy những nét đẹp cổ truyền của dân tộc. Thông qua các chương trình giao lưu văn nghệ, triển lãm nghệ thuật hay các hoạt động tuyên truyền, giáo dục, Giáo hội Việt Nam các cấp đã góp phần đem đến nhiều nét đẹp trong văn hóa Phật giáo đối với tín đồ Phật tử và mở rộng ra cả với cộng đồng xã hội, góp phần làm phong phú thêm đời sống văn hóa trong cộng đồng xã hội và góp phần quan trọng trong việc bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc Việt Nam.

Mặt khác, điều tích cực có thể thấy được khi giới trẻ đến chùa và tham gia vào các hoạt động Phật sự nhiều hơn cũng đã góp phần lan tỏa mạnh mẽ các giá trị di sản cũng như các giá trị văn hóa tinh thần truyền thống của dân tộc vươn xa hơn. Phần lớn các video clip, các đoạn livestream trên các nền tảng số trong các dịp lễ lớn ở các ngôi chùa hiện nay là do giới trẻ tạo dựng. Rất nhiều video được ghi hình công phu, thể hiện vẻ đẹp của các ngôi chùa, thông qua mạng xã hội với lượng người dùng khổng lồ đã được lan tỏa. Các nghi thức, tiết lệ, sự lệ của nhà Phật trước đây chỉ thu gọn trong một nhóm các cụ già, giới tinh hoa trong làng hay trong các tín đồ Phật tử thì giờ đây qua cách “truyền thông” của giới trẻ đã trở nên gần gũi, được nhiều người biết đến. Những giá trị văn hóa đạo Phật do vậy cũng đến được với nhiều người hơn để văn hóa đạo Phật tiếp tục là một nguồn lực tinh thần to lớn góp phần tạo ra động lực mạnh mẽ cho sự phát triển của quốc gia dân tộc,

Ứng dụng công nghệ thông tin trong công tác hoằng pháp và khuyến khích giới trẻ sử dụng các nền tảng trực tuyến, mạng xã hội để lan tỏa thông điệp Phật giáo.

Nhu cầu đi chùa, lễ Phật trong giới trẻ tăng nhanh hiện nay còn là động lực phát triển du lịch vô cùng mạnh mẽ, góp phần quan trọng vào việc thúc đẩy phát triển ngành công nghiệp không khói ở nhiều địa phương. Bên cạnh đó, bước vào

kỷ nguyên số, sự tham gia/ có mặt của các phương tiện truyền thông hiện đại, công nghệ hiện đại còn là yếu tố quan trọng góp phần kiến tạo động lực phát triển du lịch và bảo tồn các giá trị văn hóa. Tận dụng công nghệ thông tin, công nghệ số trong bảo tồn di tích và phát triển du lịch đang là một xu hướng tất yếu của tất cả các quốc gia trong kỷ nguyên số.

Nhận thức được vấn đề này, Giáo hội Phật giáo Việt Nam luôn chú trọng đẩy mạnh đào tạo kỹ năng tri thức cho Tăng Ni trẻ, Phật tử trẻ để đáp ứng được yêu cầu về công nghệ thông tin trong hoạt động hoằng pháp, cũng như trong các hoạt động Phật sự hiện nay. Đồng thời, khuyến khích giới trẻ đến chùa tham gia các hoạt động Phật sự cũng như những ngày lễ lến tại các ngôi chùa, đặc biệt là lễ hội chùa. Khuyến khích giới trẻ tham gia vào các đội nghi thức, tham gia vào các trò chơi, trò diễn và sử dụng công nghệ số để livestream hoặc quay video đăng youtube, đăng trên các nền tảng mạng xã hội như Zalo, Facebook, Tik Tok... nhằm lưu lại làm kỷ niệm hoặc để cho những người ở xa không về dự hội chùa được cũng có thể tham dự online.

Đào tạo tăng ni trẻ, Phật tử trẻ. Đạo Phật luôn chú trọng đến việc giáo hóa con người, trong đó đặc biệt là thế hệ trẻ. Vì vậy, việc đào tạo Tăng Ni trẻ, Phật tử trẻ được Giáo hội Phật giáo luôn chú trọng quan tâm. Chương trình giáo dục thanh niên Phật tử luôn được chú trọng về mọi mặt hướng đến mục đích là tạo điều kiện và môi trường cho thanh thiếu niên Phật tử tu dưỡng đạo đức, nâng cao nhận thức về bản chất và giá trị cuộc đời sống, rèn luyện bản thân để có khả năng xây dựng một cuộc sống hạnh phúc, thông qua các khóa thiền, khóa tu, bao gồm cả các khóa tu ngắn hạn cho Phật tử trẻ tại nhiều ngôi chùa trên khắp địa bàn cả nước.

Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, định hướng và điều chỉnh hành vi cho giới trẻ.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Phật giáo Việt Nam đã trải qua khoảng 2.000 năm đồng hành cùng sự phát triển của dân tộc và trở thành một tôn giáo chủ lưu trong dòng chảy của lịch sử dân tộc. Vì vậy, kể từ khi được du nhập vào Việt Nam đến nay, Phật giáo đã để lại những dấu ấn đậm nét về đạo đức con người, cách thức giao tiếp ứng xử, phù hợp với phong tục tập quán của người Việt và từ đó góp phần hình thành nên những giá trị, chuẩn mực trong lối sống, hành vi của con người. Giáo hội Phật giáo Việt Nam tuy ra đời mới được trên 40 năm nhưng đã luôn bền bỉ duy trì và tiếp nối nhiệm vụ này và đặc biệt chú trọng đến việc điều chỉnh hành vi đối với giới trẻ.

Trong bối cảnh phức tạp của tình hình trong nước và quốc tế như hiện nay thì việc tuyên truyền, giáo dục lòng yêu nước trong thế hệ trẻ vẫn luôn là điều quan trọng không thể thiếu. Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã thường xuyên chỉ đạo Giáo hội các cấp thực hiện việc phối hợp cùng Đoàn Thanh niên tổ chức tuyên truyền, giáo dục giới trẻ nhân dịp các ngày lễ lớn cho thanh niên Phật giáo và cộng đồng; vận động thanh niên Phật tử trẻ tham gia tu bổ, tôn tạo các di tích lịch sử văn hóa. Qua đó, góp phần trang bị cho thế hệ trẻ những tư tưởng từ bi, trí tuệ của đạo Phật, để những người trẻ, những chủ nhân tương lai của đất nước có nhận thức đúng đắn, có lối sống lành mạnh, văn minh và thấy được những giá trị thiết thực, sâu sắc cả Phật pháp trong bối cảnh hiện nay.

Đạo Phật với tinh thần từ bi, hỷ xả, hướng thiện, mang đậm tính nhân văn đã và đang tiếp nối và bảo tồn các giá trị truyền thống, các giá trị đạo đức con người, góp phần định hướng tư duy, nhận thức và điều chỉnh hành vi cho mỗi người trong cuộc sống hàng ngày. Điều đó không chỉ là các hành vi ứng xử giữa người

với người mà còn bao gồm cả cách hành vi giữa con người với chúng sinh và môi trường sống xung quanh, từ đó tạo ra một môi trường sống trong sạch, lành mạnh và bền vững cho các thế hệ mai sau. Ban trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam luôn thường xuyên vận động Tăng, Ni, Phật tử thực hiện xây dựng “Thiền môn thanh tịnh, cảnh chùa xanh - sạch - đẹp” cùng đồng thời tuyên truyền, giáo dục cho Phật tử trẻ và giới trẻ trong cộng đồng nhận thức rõ ràng tác động to lớn của việc bảo vệ môi trường đối với phát triển bền vững. Phối hợp tổ chức cùng Đoàn thanh niên tiến hành thu gom rác thải, nhất là chất thải nhựa trong sinh hoạt và sản xuất để góp phần bảo vệ môi trường một cách thiết thực và hiệu quả. Tổ chức các hoạt động phóng sinh có sự tham gia của giới trẻ và tổ chức các hoạt động sản xuất các sản phẩm sạch, thân thiện với môi trường cho các tăng ni Phật tử trẻ ở nhiều nhà chùa, phù hợp với điều kiện và hoàn cảnh của mỗi nhà chùa trên địa bàn cả nước. Đồng thời tuyên truyền về lợi ích của việc ăn chay theo giáo lý nhà Phật để bảo vệ sức khỏe, bảo vệ môi trường; tuyên truyền cho Phật tử và nhân dân về ý nghĩa của việc hạn chế sát sinh, không săn bắt các loài thú hoang dã, không phá rừng mà tăng cường trồng cây, gây rừng, phủ xanh đất trống, đồi núi trọc để bảo vệ môi trường sống trên trái đất.

Một vài khuyến nghị

Thế hệ trẻ là tương lai của đất nước, để xây dựng đất nước ngày càng giàu mạnh, hùng cường thì vai trò của giới trẻ là rất lớn và vô cùng quan trọng. Phát huy vai trò của giới trẻ cùng đạo Phật đồng hành cùng sự phát triển của dân tộc cần có sự nghiên cứu cẩn trọng và nhấn mạnh đến những lĩnh vực khác nhau, cần được thực hiện cẩn thận để giới trẻ thực sự tham gia, chung tay góp sức cả về trí tuệ, sức lực. Bài viết này xin nêu ra một vài khuyến nghị gắn với hoạt động này như sau:

Một là, **Giáo hội Phật giáo Việt Nam** cần đẩy mạnh hơn nữa những hoạt động hoằng truyền Phật pháp nhằm thu hút giới trẻ, thanh thiếu niên tham gia nhằm đưa những triết lý nhân văn của nhà Phật đến với giới trẻ trên mọi miền Tổ quốc. Đồng thời tuyên truyền, khẳng định tầm quan trọng của những triết lý nhà Phật trong giáo dục nhân cách, đạo đức, lối sống của giới trẻ, trang bị cho giới trẻ những kỹ năng thích ứng và chủ động sẵn sàng trước những tác động tiêu cực của xã hội hiện đại. Từ đó tự chủ động hướng đến và xây dựng cho mỗi người trẻ một cuộc sống hạnh phúc trong tương lai.

Hình minh họa. Nguồn: Internet

Hai là, trong kỷ nguyên số hiện nay, số hóa di sản và ứng dụng công nghệ thông tin trong kiến tạo động lực phát triển du lịch và bảo tồn giá trị các di sản văn hóa là hoàn toàn phù hợp với xu hướng chung của nhiều quốc gia trên thế giới. Chuyển đổi số đã trở thành một xu hướng tất yếu trong bảo tồn di sản văn hóa, giúp lưu trữ, phục dựng và quản lý di sản hiệu quả hơn. Nhật Bản là một trong số các quốc gia nổi tiếng với sự kết hợp hài hòa giữa truyền thống và hiện đại, đang dần đưa công nghệ vào các nghi thức văn hóa lâu đời. Chùa Zojoji, một trong những ngôi chùa Phật giáo lớn và giàu lịch sử tại Tokyo, đã trở thành tâm điểm chú ý khi tiên phong số hóa nghi lễ Saisen – phong tục “tung tiền xu” để cầu phúc đầu năm.

Điều này vừa góp phần quảng bá cho ngành công nghiệp không khói của Nhật Bản, vừa góp phần phổ biến và bảo tồn một cách rộng rãi hơn giá trị di sản văn hóa lâu đời và độc đáo của người dân xứ sở hoa anh đào. Đó chính là một bài học lớn cho Việt Nam trong công tác bảo tồn và phát huy giá trị của các di sản văn hóa truyền thống hiện nay. Trong thời đại công nghệ số, việc số hóa tài nguyên văn hóa không chỉ là một xu hướng mà nó còn là phát triển trong bảo tồn và nâng cao các giá trị văn hóa.

Điều này không chỉ giúp bảo vệ và lưu giữ các giá trị văn hóa khỏi sự mai một mà còn tạo ra nhiều sự lựa chọn cho phát triển và một trong những lợi ích lớn nhất của số hóa tài nguyên văn hóa còn là khả năng mở rộng cơ hội tiếp cận tri thức.

Giáo hội Phật giáo Việt Nam cũng cần chú trọng hơn nữa trong việc đào tạo tăng ni trẻ, Phật tử trẻ và huy động giới trẻ không phải Phật tử cùng tham gia vào hoạt động ứng dụng chuyển đổi số, công nghệ số trong các cơ sở thờ tự

cũng như trong các hoạt động Phật sự nhằm tạo ra nền tảng căn bản cho phát triển bền vững cũng như kiến tạo động lực phát triển du lịch và bảo tồn giá trị các di sản văn hóa từ các nhà chùa hiện nay.

Ba là, ứng dụng công nghệ thông tin để bảo tồn di sản văn hoá không chỉ phục vụ công tác bảo tồn mà còn giúp thu hút nhiều người đi chùa lễ Phật, trong đó đặc biệt là giới trẻ trải nghiệm tìm hiểu về di sản văn hoá, thúc đẩy du lịch, giáo dục ý thức bảo tồn di sản văn hoá. Vì vậy, trong bối cảnh giới trẻ đi chùa lễ Phật ngày một nhiều, cũng cần tận dụng lực lượng này để đẩy mạnh quảng bá về các ngôi chùa và văn hóa đạo Phật trên các nền tảng mạng xã hội như Facebook, TikTok, YouTube, với nhiều nội dung sáng tạo, thu hút nhiều lượt xem. Đồng thời, mỗi nhà chùa cũng cần dựa vào lực lượng những người trẻ tại chỗ mà cụ thể là Đoàn Thanh niên để phối hợp triển khai các công trình thanh niên mã QR tại các ngôi chùa, giúp giới trẻ tiếp cận thông tin lịch sử một cách thuận tiện, tối ưu hóa trải nghiệm tìm hiểu về di sản văn hoá, thúc đẩy du lịch, giáo dục ý thức bảo tồn di sản văn hoá.

Trong kỷ nguyên vươn mình hiện nay, tinh thần Phật giáo nhập thế càng cần được đẩy mạnh hơn nữa, nhà chùa và các nhóm hội câu lạc bộ của tín đồ Phật tử cần phối kết hợp chặt chẽ giữa chính quyền địa phương để đa dạng các hình thức “hoàng truyền Phật pháp” đến đông đảo nhân dân, thu hút giới trẻ tham gia vào các hoạt động Phật sự, tuyên truyền làm cho giới trẻ nhận thức được rõ ràng hơn nhưng thay đổi và những chuyển mình của dân tộc trong thời điểm hiện tại. Mặt khác, trong xu hướng cả nước đẩy mạnh chuyển đổi số để tham gia vào kỷ nguyên số, các hoạt động Phật sự tại các nhà chùa cũng cần chú trọng ứng dụng các thiết bị công nghệ hiện đại để từ đó làm cho việc đi chùa lễ Phật ngày càng văn minh, đáp ứng được nhu cầu tinh thần, định hướng cho giới trẻ về chuẩn mực đạo đức, giá trị sống trước những ảnh hưởng tác động của cơ chế thị trường, qua đó nhận thức được những đạo lý truyền thống của dân tộc.

Kết luận

Đồng hành cùng sự phát triển của dân tộc hàng nghìn năm qua, đến nay, tinh thần nhập thế của Phật giáo ngày càng gắn với thực tiễn và hòa nhập vào xã hội Việt Nam như một phần không thể thiếu của văn hóa dân tộc. Phát huy tinh thần đó, Phật giáo đã đồng hành cùng cách mạng Việt Nam làm nên những chiến công hiển hách, đem lại độc lập tự do, thống nhất cho toàn dân tộc. Ngày nay, Giáo hội Phật giáo Việt Nam lại tiếp tục đồng hành cùng với dân tộc thực hiện những việc làm thiết thực ích đạo, lợi đời, khẳng định mối quan hệ gắn bó không thể tách rời của Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội. Trong những năm qua, Phật giáo cũng đã tích cực góp phần cùng nhân dân xây dựng đất nước

Việt Nam vững mạnh, hùng cường, đặc biệt đã góp phần giáo dục tín đồ Phật tử trẻ cũng như giới trẻ trong cộng đồng phát huy truyền thống yêu nước, trau dồi đạo đức, giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc. Và đến thời điểm hiện tại, giới trẻ vẫn là những chủ nhân tương lai của đất nước luôn nhận được sự quan tâm, chú trọng đặc biệt để có thể đồng hành cùng đạo Phật nhập thế để cùng dân tộc Việt Nam bước vào kỷ nguyên mới.

Tác giả: **ThS. Nguyễn Thị Tô Hoài**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Chú thích:

- 1) Viện Nghiên cứu Văn hoá, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam.
- 2) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới, phần II (Đại hội X, XI, XII)*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2020, tr. 578.
- 3) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội - 2021, tập I, tr. 30-31.
- 4) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Sdd, tr. 31-32.
- 5) Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Sdd, tr. 32.

Tài liệu tham khảo:

- 1] Ban Tôn giáo Chính phủ, *Tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam*, Nxb. Tôn giáo, Hà Nội, 2023.
- 2] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới, phần II (Đại hội X, XI, XII)*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2020,
- 3] Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, (tập 1), Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2021.
- 4] Hòa thượng, Tiến sĩ Thích Thanh Điện (Tổng chủ biên), *40 năm chặng đường lịch sử của Giáo hội Phật giáo Việt Nam (1981 - 2021)*, Nxb. Khoa học xã hội, Hà Nội, 2021.
- 5] Đỗ Quang Hưng, *Tôn giáo và Chính trị tiếp cận quốc tế và Việt Nam*, Nxb. Công an Nhân dân, Hà Nội, 2023.